

מהר"ל תפארת ישראל פמ"ח

ועוד יש לפרש כי התורה היא החבור בין השם יתברך שהשפיע התורה ובין האדם הוא המקבל את התורה, ולכך אמר כי השם יתברך היה תופס בשני טפחים עליונים ומשה המקבל היה תופס בשני טפחים התחתונים, ואמר כי שני טפחים חלק ואותם שני טפחים חלק משותפים בהם השם יתברך הנותן והאדם המקבל, ודבר זה מורה החבור הגמור שיש אל האדם עם השם יתברך על ידי התורה, כי הכי קיימא לן (בבא מציעא ב' ע"א) לענין שנים אוחזים בטלית מה שהוא ביד כל אחד הוא שלו והשאר חולקים בשוה ושניהם משותפין בו, כך יש לפרש. אבל עיקר הפירוש כי בא לומר

(תענית ס"ד ה"ח) ר' שמואל בר נחמני אומר הלוחות ארכן ששה טפחים ורחבן ששה טפחים והיה משה תופס בטפחיים והקדוש ברוך הוא טפחיים וטפחיים ריוח באמצע וכיון שעשו ישראל אותו מעשה בקש הקדוש ברוך הוא לחטפן גברה ידו של משה וחטפן ממנו הוא שהקדוש ברוך הוא משבח ל כל היד החזקה היא שלמא על ידא דגבר על ימינא ר' יוחנן אמר הלוחות היו מבקשים לפרות והיה משה תופשן היינו דכתיב ואתפוש בשני הלוחות ע"כ. ופירוש זה מה שהיו שני טפחים ביד הקדוש ברוך הוא ושני טפחים ביד משה ושני טפחים חלק, כי התורה יש בה שלשה חלקים דכתיב (דברים ו') מה העדות והחקים והמשפטים אשר צוה ה' אתכם, חקים הם נעלמים ונסתרים לגמרי מבני אדם והוא יתברך יודע דרכם, העדות שהם גם כן נעלמים מבני אדם אבל אם מלמדים אותם לאדם אז ידע ויבין אותם על אמתתם רק צריכים להודיע אותם אליו, משפטים הם מצות ידועים שאף אם לא נאמרו דין הוא שיהיו נאמרים כמו כבוד אב ואם וגניבה ורציחה וכיוצא בהם, ואותם שנקראים עדות כמו שבת שהוא עדות על שהשם יתברך ברא הכל בששה ימים אבל לא גורע דבר זה מעצמו וכן כמה וכמה מצות, ולכך שני טפחים הם בידו של הקדוש ברוך הוא דהיינו החקים שלא נודעו לנו ולא נגלו לאדם כלל, ושני טפחים בידו של משה הם המשפטים והם גלויים לאדם מעצמם והם ביד האדם, ושני טפחים הם אותם מצות שאין ידועים ומכל מקום אם נאמרים הם ידועים ולכך אינם ביד השם יתברך דסוף סוף שייכים לאדם כי יש לאדם בהם ידיעה כאשר נאמרו לו וגם אינם ביד משה כיון שאין ידועים אלו המצות מעצמו ולפיכך שני טפחים חלק שאינו לא ביד זה ולא ביד זה. ולפיכך בשעה

סמיכת חכמים לרבי נפתלי כ"ץ

הסמוכין באמת וישר. והנה סיום המשנה היא מה שהחרש מוציא במעצד הרי אלו שלו וכו', ומתחיל במשנה שנים אוחזין בטלית כו', נ"ל דחכמים למדו דיני משנה זאת מהא דאמרין [גדרים דף ל"ח ע"א] לא העשיר משה אלא מפסולתן של לוחות, שנאמר [שמות ל"ד א'] פסל לך, הפסולת היא שלך, ומכאן למדו שהאומן העושה במלאכת בעל הבית שהפסולת הן של האומן, כמו משה שעשה מלאכת בעל הבית זה הקב"ה מלאכת שמים לפסול הלוחות, ואמר לו הקב"ה הפסולת שלך היא, והוא הדין לכל האומנים שיהא הפסולת שלהם. וזה יהיה והטעם הובא במפרשים שעשה כן אף ששברן, רק כדי ללמד מהן איך לפסול לוחות שניות, ולכך אמר לו הקב"ה פסל לך, לך דייקא מאלו שהן שלך בהן תראה ותפסול אחרים כמותן, לפי שזכה בהן משה במה שחטפן, ולפי זה דרשת לך לזה אתיא לומר מאלו שהן שלך שזכה בהן, ולא למידרוש שהפסולת יהיו שלו, שהכובס מוציא וכו' וכן כולם.